

РЕЧ ЗА
СЪСТОЯНИЕТО
НА СЪЮЗА ПРЕЗ
2018 г.

Гласуване с квалифицирано мнозинство: инструмент, чрез който външната политика и политика на сигурност на Европа ще бъде по-ефективна

#SOTEU

12 септември 2018 г.

*„Ако искаме да бъдем *weltpolitikfähig* (*), трябва да опростим процесите на вземане на решения. Именно нуждата от единодушие ни пречи да предприемаме решителни действия на световната сцена. Европейският съюз не успя да излезе с единна позиция по проблемите в Южнокитайско море; не успяхме да излезем с единна позиция и по въпроса за правата на човека в Китайската народна република, както и по въпроса за Ерусалим. Необходимо е да опростим процесите на вземане на решения, за да може Европейският съюз да приема свои позиции и чрез гласуване с квалифицирано мнозинство. Противно на широко разпространеното вярване това няма да доведе до изменения на Договора, тъй като съгласно член 31, параграф 3 от Договора от Лисабон Европейският съвет може с единодушие да приеме решение относно областите, в които в бъдеще ще се действа с квалифицирано мнозинство.“*

Жан-Клод Юнкер, 54-а конференция по въпросите на сигурността, Мюнхен, 17 февруари 2018 г.

Многократно в историята си ЕС постепенно е преминавал от единодушие към гласуване с квалифицирано мнозинство. Понастоящем квалифицираното мнозинство, въведено с Единния европейски акт, е стандартната процедура на гласуване при вземането на решения на ЕС. Това е в противоречие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС, при която гласуването с единодушие продължава да бъде правило, въпреки че Договорите предвиждат възможности за по-гъвкави форми на вземане на решения.

Примери за успехи на външната политика на ЕС

Общата външна политика и политика на сигурност на ЕС беше значително засилена през последните няколко години. ЕС придобива все по-голяма важност на световната сцена и мнозина смятат, че е шампион по отношение на универсалните ценности.

От приноса за нормализиране на отношенията между Белград и Прищина и предприемането на ответни действия срещу погазването на международното право от Руската федерация в Източна Украйна до подемането на инициатива и посредничеството в преговорите за иранската ядрена програма — Съюзът винаги е подкрепял мира и просперитета в съседните му региони и отвъд тях.

Все по-ясно обаче осъзнаваме, че изпълнената с предизвикателства международна обстановка, пред която сме изправени, налага извършването на промяна в общата външна политика и политика на сигурност.

Участие на Федерика Могерини, върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и заместник-председател на Европейската комисия, в преговорите за ядрената програма с Иран от 26 март до 2 април 2015 г. в Лозана

Федерика Могерини председателства провеждания по егидата на ЕС диалог между Белград и Прищина, юни 2017 г. — президентът на Косово Хашим Тачи, Федерика Могерини и президентът на Сърбия Александър Вучич

(*) способен да предприема решителни действия на световната сцена.

Време е ЕС да изпълнява своята роля на световната сцена

Общата външна политика и политика на сигурност на ЕС беше значително засилена през последните няколко години, но има редица области, в които капацитетът за действие на Съюза може да бъде значително подобрен, например защитата и насърчаването на правата на човека, налагането на санкции от страна на ЕС и приемането на позиции по важни регионални и геополитически въпроси. Нужен е по-гъвкав и по-ефикасен механизъм за вземане на решения, за да може ЕС да реагира бързо и адекватно на непрестанно променящите предизвикателства в световен план. За тази цел председателят Юнкер приканва Европейския съвет да използва предвидените в Договора за ЕС възможности за вземането на повече решения с квалифицирано мнозинство:

- с член 31, параграф 2 от Договора за Европейския съюз на Съвета вече е предоставена възможността да решава с квалифицирано мнозинство в някои предварително определени случаи.
- Специфичната за общата външна политика и политика на сигурност клауза за преход по член 31, параграф 3 от Договора за Европейския съюз дава на Европейския съвет правомощието да включи в обхвата на гласуването с квалифицирано мнозинство въпроси на общата външна политика и политика на сигурност, ако държавите членки се съгласят единодушно с това.

Европейската комисия предлага тези две възможности да бъдат разгледани по-подробно. Тя е набелязала три конкретни области, в които клаузата за преход може да бъде незабавно приложена, като едновременно с това се съхрани културата на Съюза за постигане на консенсус.

Преминване от единодушие към гласуване с квалифицирано мнозинство във външната политика — ТРИ ОБЛАСТИ

1 ПОЗИЦИЯ ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРАВТА НА ЧОВЕКА, НА МЕЖДУНАРОДНИ ФОРУМИ, КАТО НАПРИМЕР СЪВЕТА НА ООН ПО ПРАВТА НА ЧОВЕКА

Политическото единство по въпросите на правата на човека е от решаващо значение за запазване на „меката сила“ на ЕС и на доверието в него в международен план в многостранни организации и извън тях.

2 РЕШЕНИЯ ЗА НАЛАГАНЕ НА САНКЦИИ

Политиката на ЕС за налагане на санкции е сред най-мощните инструменти на ЕС в областта на външната политика, тъй като чрез нея значителната икономическа мощ на Съюза служи за постигането на външните му цели. Във вътрешен план единството на ЕС е от основно значение за запазването на равнопоставените условия на единния пазар и за ефикасността на общите правила в контекста на Шенген.

3 РЕШЕНИЕ ЗА СТАРТИРАНЕ ИЛИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИ МИСИИ ВЪВ ВРЪЗКА С КРИЗИ В ЧУЖБИНА

Европейският съюз се стреми към постигането на сигурност в съседните му държави и поради това се очаква броят и важността на гражданските мисии да се увеличат.

Предимства на гласуването с квалифицирано мнозинство във външната политика

Използването на квалифицирано мнозинство ще направи Съюза по-силен, по-ефективен и по-надежден участник на международната сцена, тъй като ще му помогне:

да **демонстрира истинската си тежест** на международната сцена чрез твърди и последователни позиции;

да реагира **бързо и ефикасно** на предизвикателствата пред външната политика, независимо дали става въпрос за съседни или за по-далечни региони;

да придобие **по-голяма устойчивост**, като предпазва държавите членки от целенасочен натиск от трети държави, които се опитват да разединят ЕС.

Проблеми при гласуването с единодушие в областта на общата външна политика и политика на сигурност

ПРАВАТА НА ЧОВЕКА В МЕЖДУНАРОДЕН ПЛАН

През юни 2017 г., заради изискването за единодушие, ЕС не успя да приеме изявление относно ситуацията с правата на човека в Китай на заседанието на Съвета на ООН по правата на човека в Женева. За първи път ЕС не направи никакво изявление на този форум.

ИЗЯВЛЕНИЕ НА ЕС В ОБЛАСТТА НА ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА

През юли 2016 г. ЕС не успя да подкрепи бързо решението относно Южнокитайско море, което издаде арбитражният съд, сформирани по силата на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, заради противопоставяне на ограничен брой държави членки, което не беше свързано с въпросното съдебно решение. Едва след неколкодневни интензивни преговори със закъснение беше постигната договореност за изявление. ЕС обаче не успя да призове за изпълнение на съдебното решение.

НАЛАГАНЕ НА САНКЦИИ ОТ СТРАНА НА ЕС

През лятото на 2017 г. гласуването с единодушие блокира приемането от страна на ЕС на целенасочени ограничителни мерки срещу Венецуела заради подронването на работата на демократично избраното народно събрание. Мерките бяха приети едва през ноември 2017 г., след като положението се влоши още повече. Също така правилата относно гласуването с единодушие забавиха или предотвратиха приемането на договореност относно лицата и субектите, за които следва да се прилагат действащи санкции от страна на ЕС.

ГРАЖДАНСКИ МИСИИ НА ОБЩАТА ПОЛИТИКА ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

В някои случаи правилата за гласуване с единодушие се използват като разменна монета. През 2018 г. държава членка блокира удължаването на гражданска мисия на ЕС в Сахел, докато друга се отказа от резервите си по отношение на друга мисия в Ирак.

